

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36012407	CEIP A Lomba	Vilagarcía de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Comunicación e representación da realidade	6º Inf.	9	315

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
6. Medidas de atención á diversidade	17
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	20
9. Outros apartados	20

1. Introducción

O desenvolvemento desta área realízase necesariamente en globalización coas outras dúas áreas do currículo: o impulso das habilidades comunicativas favorece a autonomía no medio físico, natural, social e cultural; e o desenvolvemento da capacidade de representación estimula a autonomía e coopera na construción da identidade persoal. As diferentes formas de comunicación e representación que se integran nesta área son: a linguaxe verbal, a artística (plástica e musical), a corporal, a audiovisual e a linguaxe das tecnoloxías da información e da comunicación. A linguaxe oral é o instrumento de regulación de conduta e da manifestación de vivencias; é imprescindible para configurar a identidade persoal, para aprender a facer e para aprender a ser. Así mesmo é necesario o desenvolvemento de aptitudes positivas cara a propia lingua e a dos demais, espertando a sensibilidade e a curiosidade por coñecer outras linguas. No caso da lingua estranxeira contéplase un achegamento progresivo a través das rutinas habituais da aula. É preciso tamén un achegamento á literatura infantil. A linguaxe audiovisual e as tecnoloxías da información e da comunicación requiren que se inicie ao alumno na comprensión das mensaxes audiovisuais e na súa utilización adecuada. A linguaxe artística fai referencia tanto a plástica coma a musical: a plástica pretende estimular a adquisición de novas habilidades e destrezas e espertar a sensibilidade da estética e a creatividade, e a linguaxe musical ofrece posibilidades de representación da realidade e da comunicación. O emprego de ambas favorece ao desenvolvemento preceptivo e representativo, ao coñecemento de si mesmo, á construción da identidade persoal e á relación cos demais. De xeito similar, a linguaxe corporal favorece a identidade, a autonomía e a relación cos outros

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1				1		
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1			1			
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubriendo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1		1	1			1	1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1				
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1			1				1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	PROXECTO: "Participo no mundo"	Esta unidade traballarase de xeito transversal durante todo o curso e complementará os outros proxectos. Incluiránse todas as actividades relacionadas coas linguaxes coma medio de comunicación (assembleas, lectura de contos, buscas de información, uso de medios dixitais) e de expresión, así como todas as propostas que teñan como finalidade adquisición de habilidades sociais (pautas de convivencia, autoregulación emocional....). Tamén se incluírán actividades relacionadas co autocoñecemento, co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións... Incluiranse tamén as sesións adicadas a lingua estranxeira ; actividades dinámicas e lúdicas que teñen como finalidades achegar a lingua inglesa	90	X	X	X
2	PROXECTO: "Son ría"	Neste proxecto levaremos a cabo propostas centradas na adquisición de novo vocabulario relacionado coa ría: xeografía, flora e fauna , profesións, aparellos de traballo ... Descrición de cetáceos, peixes e outros animais mariños segundo as súas características singulares, así como a descrición do seu hábitat, a súa relación cos seres humanos, descrición de paisaxe, etc. Fomentaremos principalmente aquelas actividades relacionadas coa capacidade de expresar emocións e sentimentos, de contar as súas vivencias e experiencias. Levaranse propostas relacionadas coa natureza, hábitos saudables, sostenibilidade do planeta.	85	X		
3	PROXECTO: "Son historiador"	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Levaranse a cabo propostas centradas en pequenas investigacións, recopilación e comunicación da información obtida, elaboración de sinxelos materiais de difusión empregando diferentes linguaxes coa finalidade de adquirir coñecemento sobre o tema e ser capaz de exprésalo empregando as diferentes linguaxes, cobrarán especial importancia a expresión corporal e musical. Propostas centradas de adquisición de novo vocabulario, xogos de palabras ,coñecemento de lendas e manifestacións culturais.	70		X	
4	PROXECTO: "Cortegada"	Aínda que en todos os proxectos se recollen actividades relacionadas coas diferentes linguaxes (oral, escrita, corporal, musical, plástica e audiovisual) neste, concretamente, cobrarán especial importancia a expresión corporal e musical. Os pobos mariñeiros	70			X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	PROXECTO: "Cortegada"	son cantareiros, así que iniciaremos ao alumnado no coñecemento de cantigas populares e lendas relacionadas con Cortegada. Nesta categoría tamén traballaremos propostas relacionados co mundo vexetal centrada basicamente na flora característica da Illa	70			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO: "Participo no mundo"	90

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	TI
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa iniciativa por compartir a súa interpretación de representacións ou manifestacións artísticas	
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece, comprende e emprega algunha palabra en ambas linguas oficiais.	
CA2.5 - Relacionarse coas demais persoas a través da fala empregando as expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.	Emprega as expresións sociais básicas e ten unha linguaxe respectuosa coas demais persoas no intercambio comunicativo	
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica recoñecendo e diferenciando os as unidades da lingua coma fonemas, letras, sílabas e palabras	
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Comprende a intención comunicativa e interpreta correctamente as mensaxes emitidas por outras persoas.	
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Emprega a linguaxe para chegar a acordos cos demais para satisfacer as súas necesidades e desexos	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Participa con interese en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse de xeito escrito, empregando signos, palabras... a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	É quen de identificar, diferenciar e clasificar palabras segundo as súas características	
CA5.2 - Recorrer á biblioteca como fonte de información e gozo e banco de recursos, respectando as súas normas de uso.	Visita o recuncho da biblioteca de maneira voluntaria, respectando as normas de uso e colaborando na súa organización	
CA5.3 - Gozar compartindo a escoita e a lectura de textos literarios.	Escoita con atención a lectura de textos literarios e goza compartindo ese momento coas compañeiras e compañeiros.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubriendo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo tras a escoita o lectura dun texto literario.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa iniciativa por expresar a súa opinión sobre unha manifestación artística nunha situación de intercambio comunicativo	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir e discriminar diferentes sons	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre as producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas e culturais onde reflexa a súa imaxinación e expresa ideas e emocións gozando proceso	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA6.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa iniciativa por expresar a súa opinión sobre unha manifestación artística nunha situación de intercambio comunicativo	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa iniciativa para compartir a súa interpretación de representacións ou manifestacións artísticas.	
CA7.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións plásticas, artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións plásticas onde reflexa a súa imaxinación, ideas e emocións e goza o proceso	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Participa en actividades de danza e dramatización movendo o corpo de xeito libre e dirixido expresando emocións.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse corporalmente, empregando o corpo, o movemento, a cara e a postura, a partir de creacións feitas noutras linguaxes	
CA9.1 - Interactuar de maneira virtual familiarizándose co uso de diferentes medios e ferramentas dixitais.	Amosa iniciativa por facer aportacións nas situacións virtuais de intercambio comunicativo	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Comparte espontaneamente a súa interpretación de representacións ou manifestacións artísticas dixitais.	
CA9.4 - Coñecer e aplicar as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas: tempos de utilización, contextos e momentos de uso, tipo de aplicacións, contidos axeitados.	Coñece, acepta e respecta as normas básicas de uso das ferramentas tecnolóxicas e amosa unha actitude responsable	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Comunicación interpersonal: empatía e asertividade. - Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Emprego de fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Uso do vocabulario das dúas linguas cooficiais. - Aproximación á lingua estranxeira. Elementos para unha comunicación funcional básica. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais.

Contidos

- Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias.
- escoita e comprensión de lecturas en voz alta nas dúas linguas cooficiais, como fonte de pracer e aprendizaxe compartida.
- Interpretación da intención comunicativa das mensaxes.
- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases.
- Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.
- Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural.
- Os contos tradicionais como elemento transmisor de cultura e xerador de debates con relación a estereotipos de xénero.
- Memorización e recitado de textos literarios.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- A biblioteca de centro e de aula como recurso de aproximación á literatura.
- escoita atenta de narracións e instrucións lidas por outras persoas.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Exploración das posibilidades sonoras, expresivas e creativas da voz e do corpo.
- Utilización de sons para a interpretación e a creación musical.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- O código musical: o son, o silencio e as súas calidades.
- Aprecio da escoita musical como fonte de gozo.
- Respecto polas producións alleas.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Respecto cara ás producións alleas.
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo.
- Aproximación ao uso de aplicacións e ferramentas dixitais con distintos fins: creación, comunicación, aprendizaxe e gozo.

Contidos

- Uso saudable e responsable das tecnoloxías dixitais.
- Función educativa dos dispositivos e elementos tecnolóxicos da súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO: "Son ría"	85

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	TI
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece, comprende e emprega algunha palabra en ambas linguas oficiais.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Emprega a linguaxe oral con iniciativa nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) amosando un discurso organizado e coherente.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Participa con interese en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	É quen de identificar, diferenciar e clasificar palabras segundo as súas características	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	É quen de realizar grafismos, libres e/ou suxeridos, así como a escritura de diferentes palabras sinxelas coñecidas polo alumnado.	
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Participa en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir e discriminar diferentes sons.	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre as producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas e culturais onde reflexa a súa imaxinación e expresa ideas e emocións gozando proceso.	
CA7.2 - Elaborar creacións plásticas explorando e utilizando diferentes materiais e técnicas e participando activamente no traballo en grupo.	Realiza creacións plásticas empregando diferentes materiais e técnicas, así como colaborando coas súas compañeiras e compañeiros.	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Participa en actividades de danza e dramatización movendo o corpo de xeito libre e dirixido expresando emocións.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Identificación dos usos sociais e das funcións da lectura e da escritura: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Diferenciación entre as formas escritas e outras formas de expresión gráfica. - Exploración das propiedades do sistema de escritura: hipóteses cuantitativas e cualitativas. Aproximación ao código escrito desde as escrituras indeterminadas. - Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas. - Discriminación de sons e identificación da fonte sonora. - Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos. - Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras. - Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos. - Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas. - Planificación da acción en producións plásticas. - Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática. - Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO: "Son historiador"	70

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	TI
CA1.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas onde reflexa a súa imaxinación, ideas e emocións e goza o proceso	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece, comprende e emprega algunha palabra en ambas linguas oficiais.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	É quen de expresarse oralmente, empregando oracións nun discurso sinxelo, a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Participa con interese en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo.	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	É quen de realizar grafismos, libres e/ou suxeridos, así como a escritura de diferentes palabras sinxelas coñecidas polo alumnado.	
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Participa en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir e discriminar diferentes sons	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre as producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	4 Realiza creacións artísticas e culturais onde reflexa a súa imaxinación e expresa ideas e emocións gozando proceso	
CA7.4 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa iniciativa por expresar a súa opinión sobre unha manifestación artística nunha situación de intercambio comunicativo.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA7.5 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Realiza obras plásticas, empregando diferentes técnicas e materiais de xeito libre e dirixido, a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Participa en actividades de expresión corporal libre axustando o seu movemento ao espazo e a das demais persoas	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - Verbalización da secuencia de accións nunha actividade planificada. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases. - Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión. - Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números - Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación. - Identificación e representación de palabras e frases escritas moi significativas e usuais. - Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas. - Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación. - Discriminación de sons e identificación da fonte sonora. - Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos. - Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos. - Aproximación aos elementos básicos da expresión plástica, técnicas e procedementos. - Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas. - Planificación da acción en producións plásticas. - Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática.

Contidos
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

UD	Título da UD	Duración
4	PROXECTO: "Cortegada"	70

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Participar de maneira activa e axustada, espontánea e respectuosa coas diferenzas individuais en situacións comunicativas de diverso tipo.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	TI
CA1.3 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas onde reflexa a súa imaxinación, ideas e emocións e goza o proceso	
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) en diferentes linguas	
CA2.3 - Descubrir e utilizar o vocabulario propio das linguas cooficiais mostrando interese polo seu uso.	Recoñece, comprende e emprega algunha palabra en ambas linguas oficiais	
CA2.4 - Valorar positivamente as particularidades lingüísticas da contorna próxima.	Valora, recoñece e emprega algunha particularidade lingüística da contorna próxima.	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica recoñecendo e diferenciando os as unidades da lingua coma fonemas, letras, sílabas e palabras.	
CA3.3 - Facer un uso funcional da linguaxe oral aumentando o seu repertorio lingüístico e construíndo progresivamente un discurso máis eficaz, organizado e coherente en contextos formais e informais.	Emprega a linguaxe oral con iniciativa nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...) amosando un discurso organizado e coherente.	
CA3.5 - Evocar e expresar espontaneamente ideas a través do relato oral.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo (asambleas, conversas, dinámicas de grupo...)	
CA3.6 - Expresar oralmente mensaxes facendo transferencias doutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e corporal) e indagando nas posibilidades comunicativas que ofrece a combinación delas.	É quen de expresarse oralmente, empregando oracións nun discurso sinxelo, a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA4.1 - Mostrar interese por comunicarse a través de códigos escritos, convencionais ou non, valorando a súa función comunicativa.	Participa con interese en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo.	
CA4.3 - Desenvolver as habilidades grafomotrices do alumnado progresando no control e precisión.	É quen de realizar grafismos, libres e/ou suxeridos, así como a escritura de diferentes palabras sinxelas coñecidas polo alumnado.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.4 - Producir diferentes textos individualmente ou en grupo, con escritura convencional ou non, con propósitos e intencións diferentes: recoller e transmitir información, gozo	Participa en actividades onde se emprega a lingua escrita para transmitir mensaxes e información de xeito autónomo	
CA5.3 - Gozar compartindo a escoita e a lectura de textos literarios.	Escoita con atención a lectura de textos literarios e goza compartindo ese momento coas compañeiras e compañeiros.	
CA6.1 - Percibir, identificar e discriminar sons.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica amosando capacidade para percibir e discriminar diferentes sons.	
CA6.2 - Interpretar propostas dramáticas e musicais utilizando e explorando diferentes instrumentos, recursos ou técnicas.	Participa en actividades dramáticas e musicais asumindo roles e utilizando instrumentos, recursos e técnicas	
CA6.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre as producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	
CA6.4 - Expresar emocións, ideas e pensamentos a través de manifestacións artísticas e culturais, gozando do proceso creativo.	Realiza creacións artísticas e culturais onde reflexa a súa imaxinación e expresa ideas e emocións gozando proceso	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É quen de expresarse musicalmente, empregando a voz, o corpo e instrumentos musicais, a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA7.5 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre producións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	
CA8.1 - Explorar as posibilidades expresivas do corpo a través da dramatización e da danza.	Participa en actividades de danza e dramatización movendo o corpo de xeito libre e dirixido expresando emocións.	
CA8.3 - Valorar as producións dos demais de forma crítica, respectuosa e empática.	Fai achegas sobre as interpretacións dos demais, expresando a súa valoración de xeito empático e respetuoso	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - Ampliación do repertorio lingüístico individual. - Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais.

Contidos

- Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica.
- Uso progresivo de léxico variado, aumentando a precisión na procura dunha maior estruturación das súas frases.
- Intención comunicativa e achegamento ás principais características textuais e paratextuais. Primeiras hipóteses para a interpretación e a comprensión.
- Dominio progresivo do trazo a través da grafomotricidade como medio de expresión e comunicación.
- Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas.
- Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación.
- Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia.
- Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios.
- Discriminación de sons e identificación da fonte sonora.
- Descubrimento das propiedades sonoras dos obxectos cotiáns da súa contorna e dos instrumentos.
- Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar.
- Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa.
- Exploración das posibilidades plásticas e creativas de distintos materiais específicos e inespecíficos.
- Intención expresiva de producións plásticas e pictóricas.
- Planificación da acción en producións plásticas.
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas.
- Uso do baile e da danza como medios de expresión.
- Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.
- Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Aproveitando a curiosidade que ten o alumnado por explorar e descubrir o mundo que o rodea, o emprego de metodoloxías activas serán básicas na nosa intervención.

Esta programación baséase nos principios metodolóxicos de globalización, de actividade lúdica, de pedagogía do éxito e de colaboración coas familias co obxectivo de promover o desenvolvemento de todas as capacidades, así como a potenciación da autoestima e a integración social das nosas nenas e nenos.

A observación e a experimentación nesta etapa educativa xoga un papel moi importante. O neno aprenderá mediante a observación, mediante a experimentación e a manipulación dos obxectos, materiais ou situacións, pero sempre nun ambiente lúdico. Pretendemos así que o alumnado aprenda facendo e que os mestres sexamos menos protagonistas.

En ditas propostas o alumnado contará cun papel determinante: facendo propostas, tomando decisións, asumindo responsabilidades, organizando e anticipando as súas accións, os materiais e os recursos a utilizar, reflexionando sobre os seus progresos... En definitiva, construíndo a súa propia aprendizaxe. Para iso, o noso rol coma docentes de Educación Infantil será, potenciar nelas e neles habilidades de pensamento (observar, hipotetizar, indagar, comprobar...), ao mesmo tempo que lles ofreceremos as ferramentas necesarias que lles permitan progresar nos seus coñecementos, para desta maneira garantir a construción de novas aprendizaxes. En consonancia coas ideas expostas ata o momento, crearemos un ambiente educativo onde prime a valoración positiva nas interaccións,

estimulando a creatividade do alumnado ao permitir que este exprese libremente as súas opinións, ao mesmo tempo que se escoitan e respectan as alleas. Todo isto desenvolverase nun clima de aceptación e respecto mutuo, evitando calquera tipo de estereotipo ou convencionalismo, tendo en conta sempre que a afectividade será o fío condutor de toda situación de ensinanza - aprendizaxe, feito que permitirá que os discentes se sintan seguros e constrúan o seu coñecemento a partir da formación dunha autoimaxe positiva.

En canto a distribución do espazo preverase que os nenos e nenas dispoñan de lugares propios e de uso común para compartir, para estar sós e para xogar e relacionarse cos demais; espazos para actividades que requiran unha certa concentración e espazos amplos que faciliten o movemento. Deste xeito o mestre será o encargado de xerar un ambiente de aprendizaxe grato, afectivamente significativo e esteticamente agradable que lle permita ao alumnado sentirse cómodo, seguro e acollido. Os tempos organizaranse baixo o presuposto de flexibilidade, de xeito que permitan ao profesorado adecualo ás características das tarefas. No desenvolvemento da xornada escolar combinaranse tempos de rutinas con tempos de actividades específicas segundo as características e necesidades dos nenos e nenas.

Finalmente, e con referencia aos agrupamentos, podemos mencionar tres tipos básicos. O gran grupo é apropiado cando se trata de planificar conxuntamente as actividades, exposicións, lectura, distribución de tarefas, explicacións, asemblea, etc. O grupo pequeno ou parellas é o ideal para favorecer a interacción cooperativa, posto que permite asignar a cada nena ou neno tarefas concretas e estruturadas de tal maneira que o mestre poida prestar as axudas axeitadas segundo o grao de realización da tarefa. Estes grupos deben ser variables, homoxéneos e heteroxéneos. A actividade individual é un bo recurso para a interacción máis específica coa persoa docente, a o tempo que promove estratexias de planificación da acción, a responsabilidade, a autonomía e a autoxestión.

O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, títeres...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc...)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc...)
Instrumentos musicais

Os materiais e recursos son elementos importantes no proceso de ensino-aprendizaxe ao empregalos como medio para a consecución dos obxectivos formulados. Contamos con:

- Recursos materiais, é dicir, aqueles obxectos ou instrumentos que ofrezan oportunidades de aprendizaxe a partir da súa manipulación, observación ou lectura e favorezan o desenvolvemento integral do alumnado. Estes serán seguros, resistentes, duradeiros, atractivos, polivalentes, facilmente manexables... As nenas e os nenos poderán acceder de maneira libre a ditos recursos, polo que serán visibles e estarán situados ao seu alcance e agrupados por temáticas, existindo a cantidade suficiente para cubrir as súas necesidades. Na aula contaremos con material funxible (papel,

lapis, ceras, pinturas, pegamento...); con material non funxible (libros, quebracabezas, construcións, ordenador, mesa de luz, bibot..); así como con material de refugallo, como o que utilizaremos no Recuncho da Reciclarte.

- Recursos ambientais serán aqueles que nos ofrece a nosa contorna próxima e que serán utilizados no proceso de ensinanza - aprendizaxe, como por exemplo, a través das visitas que realizaremos entorno os proxectos traballados o longo do curso.

- Recursos humanos fan referencia a todas aquelas persoas que interveñen no proceso de ensinanza - aprendizaxe.

Todos estes materiais presentaranse ordenados, agrupados e de doado acceso. Desta forma favorecerase o seu uso autónomo, á vez que fai ao neno/a máis independente. recoñecemento e ordenación dos materiais será unha tarefa cotiá e conxunta: unha actividade que favorecerá a creación de hábitos de orde, promoverá a clasificación e facilitará o control e o coñecemento do estado do material. A agrupación dos materiais en espazos ou zonas de actividade ben definidas (recunchos), favorecerá que os nenos fagan as súas eleccións e se interesen polo seu traballo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será global, continua e formativa, utilizando a observación directa e sistemática como as principais técnicas e fontes de información no proceso avaliador, así como a análise das producións dos nenos e nenas e as entrevistas coas familias ou titores legais.

A avaliación será global en canto deberá referirse ao conxunto das capacidades expresadas nos obxectivos da etapa, adecuados ao contexto sociocultural do centro e ás características propias do alumnado. Terá un carácter continuo, pois considerárase un elemento inseparable do proceso educativo, mediante o cal os nenos e nenas recollen de forma continua información sobre o proceso de ensino e aprendizaxe. Finalmente a avaliación terá un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa.

Farase unha avaliación inicial do alumnado tendo en conta a información aportada pola familia, as observacións directas do profesorado e, no seu caso, outros informes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores elaboradas na programación(sen dificultade, en proceso, con dificultade), de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra ou mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade do alumnado na nosa Comunidade Autónoma queda recollida no Decreto 229/2011, de 7 de decembro.

A atención a diversidade establécese coma un principio fundamental que debe rexer todo o ensino básico, co obxectivo de proporcionar a todo o alumnado unha educación adecuada ás súas características e necesidades.

As propostas educativas para atender a diversidade basearanse en principios inclusivos, integradores e non discriminatorios.

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

-Organizar o aula de forma accesible, adequaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidade(fisiolóxicas), afectivas, de movemento e curriculares.

-Adecurar á programación didáctica, realizárase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.

- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no P.E. do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de este alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicacións curtas.
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
 - Evitar tarefas repetitivas e sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades necesiten facer ese tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
 - Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
 - Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.
 - Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
 - Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios sanitarios, sociais, etc).

Pasamos a numerar os casos con NEAE neste nivel:

6º Ed. Infantil A: un neno con retraso madurativo, unha nena con dificultades de atención e 2 con dificultades na linguaxe.

6º Ed. Infantil B: un neno TEA e 3 con dificultades na linguaxe.

6º Ed. Infantil C: 1 alumnos con dificultades na linguaxe e 1 pendente de valoración.

Ademáis destes casos concretos nas aulas atópase diferentes niveis de aprendizaxe e alumnado con diferentes ritmos madurativos que debemos ter en conta para programar propostas máis flexibles.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Hábitos de autocontrol corporal	X		X	
ET.2 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional		X		
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X		X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos		X		X
ET.5 - Educación para o consumo responsable		X		
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X	X

Observacións:

Ao tratarse de elementos transversais traballaranse en todas as unidades pero especialmente nas que aparecen sinaladas

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa participará en distintas celebracións ao longo do curso: Samaín, Magosto, Nadal, día da Paz, día de Rosalía, Entroido, día do Libro, letras galegas...	X	X	X
Saída de campo	Realizarase unha saída na contorna contextualizada dentro do proxecto: a praia, o porto, exposición cetáceos...	X	X	X
Obradoiro de cociña saudable	Elaboración de receitas saudables guiadas polo cociñeiro do cole	X	X	X
Visita na aula de persoa experta	Valorarase a persoa a convidar en función da temática a tratar	X	X	X
Saídas de fin de curso	Visita a Illa de Cortegada			X

Observacións:

Valoraranse todas as ofertas (contacontos, teatro, concertos...) que vaian chegando ao cole e que resulten atractivas e contextualizadas para os nosos alumnos

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado.
Elementos curriculares presentes nas actividades.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza-aprendizaxe
Metodoloxía empregada
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
Utilízanse diversidade de materiais para acceder á información para expresarse e para fomentar a motivación
Promóvese o desenvolvemento das diferentes capacidades e habilidades
Temporalización de actividades adecuadas
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño das actividades e propostas
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empréganse diversos recursos didácticos

Medidas de atención á diversidade
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Individualización do proceso segundo as características do alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co resto do equipo docente
Promóvese a participación das familias

Descrición:

A avaliación terá un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación valorarase tendo en conta os indicadores citados anteriormente.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36012407	CEIP A Lomba	Vilagarcía de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	6º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
6. Medidas de atención á diversidade	15
7.1. Concreción dos elementos transversais	16
7.2. Actividades complementarias	16
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	17
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	18
9. Outros apartados	18

1. Introducción

A área de Crecemento e Harmonía é unha área esencial no proceso de desenvolvemento na etapa de educación infantil. Integra a construción dunha imaxe persoal que, gradualmente, forxará a propia identidade co axuste e control corporal que permita un desenvolvemento eficaz no medio. Os contidos que se abordan permitirán un maior coñecemento de si mesmo, un maior desenvolvemento da súa imaxe corporal e un maior coñecemento e aceptación das súas emocións, sentimentos, intereses e necesidades. Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por tarefas, actividades e exercicios. Consideremos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares. Para levar a cabo unha concreción dos elementos curriculares que irán en cada unidade ou proxecto adaptable a diferentes realidades de aula, establecemos categorías xerais que actuarán coma centro de interese orientativo, pero que cada mestra ou mestre poderá adaptar a un tema máis concreto, sempre favorecendo que xurdan dos intereses das nenas e nenos. Serán tres os proxectos que traballaremos ao longo de todo o curso e unha unidade transversal que se desenvolverá ao longo de todo o curso onde se traballarán de forma reiterativa aspectos moi concretos relacionados coa área e que complementará o traballado nas outras unidades. A área de Crecemento e Harmonía é unha área esencial no proceso de desenvolvemento na etapa de educación infantil. Integra a construción dunha imaxe persoal que, gradualmente, forxará a propia identidade co axuste e control corporal que permita un desenvolvemento eficaz no medio. Os contidos que se abordan permitirán un maior coñecemento de si mesmo, un maior desenvolvemento da súa imaxe corporal e un maior coñecemento e aceptación das súas emocións, sentimentos, intereses e necesidades. Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por tarefas, actividades e exercicios. Consideremos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares. Para levar a cabo unha concreción dos elementos curriculares que irán en cada unidade ou proxecto adaptable a diferentes realidades de aula, establecemos categorías xerais que actuarán coma centro de interese orientativo, pero que cada mestra ou mestre poderá adaptar a un tema máis concreto, sempre favorecendo que xurdan dos intereses das nenas e nenos. Serán tres os proxectos que traballaremos ao longo de todo o curso e unha unidade transversal que se desenvolverá ao longo de todo o curso onde se traballarán de forma reiterativa aspectos moi concretos relacionados coa área e que complementará o traballado nas outras unidades.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1				1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable						1	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos						1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	PROXECTO: "Participo no mundo"	Neste proxecto traballarase de xeito transversal durante todo o curso e complementarás as outras unidades/categorías. Aquí atoparemos actividades relacionadas co desenvolvemento do corpo e o manexo de útiles, Terán cabida nesta unidade todas as actividades que realizaremos e que teñan como finalidade a motricidade fina, coordinación óculo manual, xogo simbólico, ademais de todo aquilo que se repite ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais por parte do alumnado.	90	X	X	X
2	PROXECTO: " Son Ría"	Neste proxecto levaremos a cabo propostas centradas na adquisición de novo vocabulario relacionado coa ría: xeografía, flora e fauna , profesións, aparellos de traballo ... Descrición de cetáceos, peixes e outros animais mariños segundo as súas características singulares, así como a descrición do seu hábitat, a súa relación cos seres humanos, descrición de paisaxe, etc. Fomentaremos principalmente aquelas actividades relacionadas coa capacidade de expresar emocións e sentimentos, de contar as súas vivencias e experiencias. Levaranse propostas relacionadas coa natureza, hábitos saudables, sustentabilidade do planeta.	70	X		
3	PROXECTO: "Son Historiador"	: Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Levaranse a cabo propostas centradas en pequenas investigacións, recopilación e comunicación da información obtida, elaboración de sinxelos materiais de difusión	60		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	PROXECTO: "Son Historiador"	empregando diferentes linguaxes coa finalidade de adquirir coñecemento sobre o tema e ser capaz de exprésalo empregando as diferentes linguaxes, cobrarán especial importancia a expresión corporal e musical. Propostas centradas de adquisición de novo vocabulario, xogos de palabras ,coñecemento de lendas e manifestacións culturais.	60		X	
4	PROXECTO: " Cortegada"	Aínda que en todos os proxectos se recollen actividades relacionadas coas diferentes linguaxes (oral, escrita, corporal, musical, plástica e audiovisual) neste, concretamente, cobrarán especial importancia a expresión corporal e musical. Os pobos mariñeiros son cantareiros, así que iniciaremos ao alumnado no coñecemento de cantigas populares e lendas relacionadas con Cortegada. Nesta categoría tamén traballaremos propostas relacionados co mundo vexetal centrada basicamente na flora característica da Illa.Promoverase sentimentos de aprecio e valor da nosa contorna.	60			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO: "Participo no mundo"	90

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Controla o seu corpo en diferentes posturas e situación motrices.	TI
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Realiza a representación do seu corpo e identifica as súas diferentes partes.	
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Mostra confianza nas súas posibilidades e actúa acorde ás súas limitacións	
CA1.5 - Coordinar e controlar ou seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adapta as súas posibilidades motrices ás actividades da vida cotiá e ao emprego de diferentes obxectos.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Manexa con destreza útiles segundo as necesidades de cada situación.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa e confianza.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Xestiona as súas emocións expresando os seus sentimentos	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Ofrece e pide axuda aos compañeiros/os.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferenzas individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas, mostrando iniciativa e afecto	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Manexa con destreza útiles segundo as necesidades de cada situación.	
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables, e os aplica no uso dos espazos e materiais.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Acepta as normas evitando riscos	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Recoñece e respecta os tempos das actividades cotiás, e as leva a cabo de xeito autónomo.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas de xeito autónomo, colaborando e aceptando as normas.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interacciona nas rutinas e nas actividades cotiás de xeito tolerante e asertivo coas demais persoas.	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Imita situacións de xogo simbólico identificando e rexeitando os estereotipos.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva proponendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolve conflitos de forma positiva valorando os intereses de todas as persoas implicadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas.
- Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais.
- Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade.
- Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas.
- Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado.
- Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá.
- Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos e control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas.
- Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións.
- Avance e control progresivo da motricidade fina.
- Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.
- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade.
- Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos. - Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO: " Son Ría"	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Realiza a representación do seu corpo e identifica as súas diferentes partes.	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con iniciativa sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferenzas individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas, mostrando iniciativa e afecto	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá, mostrando iniciativa e confianza.	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Recoñece e respecta os tempos das actividades cotiás e as leva a cabo de xeito autónomo.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais.
- Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións.
- Avance e control progresivo da motricidade fina.
- Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.
- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO: "Son Historiador"	60

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Coordinar e controlar ou seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adapta as súas posibilidades motrices ás actividades da vida cotiá e ao emprego de diferentes obxectos	TI
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Manexa con destreza útiles segundo as necesidades de cada situación.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa en xogos , axustando o xogo ás súas posibilidades.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de empregar de estratexias de xestión emocional para tolerar a frustración	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións, con iniciativa, sobre os seus gustos, preferencias e inqedanzas	
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables, e os aplica no uso dos espazos e materiais.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas de xeito autónomo, colaborando e aceptando as normas.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Participa en actividades culturais mostrando interese por coñecelas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.

Contidos

- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuizos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
4	PROXECTO: " Cortegada"	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Coordinar e controlar ou seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adapta as súas posibilidades motrices ás actividades da vida cotiá e ao emprego de diferentes obxectos.	TI
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos e habilidades manipulativas ao xogo dirixido e espontáneo. amosando cada vez máis control	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con iniciativa sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de empregar de estratexias de xestión emocional para tolerar a frustración	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións, con iniciativa, sobre os seus gustos, preferencias e inxedanzas	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Participa en actividades culturais, mostrando interese por coñecelas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.

Contidos

- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Aproveitando a curiosidade que ten o alumnado por explorar e descubrir o mundo que o rodea, o emprego de metodoloxías activas serán básicas na nosa intervención. Esta programación baséase nos principios metodolóxicos de globalización, de actividade lúdica, de pedagogía do éxito e de colaboración coas familias co obxectivo de promover o desenvolvemento de todas as capacidades, así como a potenciación da autoestima e a integración social das nosas nenas e nenos. A observación e a experimentación nesta etapa educativa xoga un papel moi importante. O neno aprenderá mediante a observación, mediante a experimentación e a manipulación dos obxectos, materiais ou situacións, pero sempre nun ambiente lúdico. Pretendemos así que o alumnado aprenda facendo e que os mestres sexamos menos protagonistas. En ditas propostas o alumnado contará cun papel determinante: facendo propostas, tomando decisións, asumindo responsabilidades, organizando e anticipando as súas accións, os materiais e os recursos a utilizar, reflexionando sobre os seus progresos... En definitiva, construíndo a súa propia aprendizaxe. Para iso, o noso rol coma docentes de Educación Infantil será, potenciar nelas e neles habilidades de pensamento (observar, hipotetizar, indagar, comprobar...), ao mesmo tempo que lles ofreceremos as ferramentas necesarias que lles permitan progresar nos seus coñecementos, para desta maneira garantir a construción de novas aprendizaxes. En consonancia coas ideas expostas ata o momento, crearemos un ambiente educativo onde prime a valoración positiva nas interaccións, estimulando a creatividade do alumnado ao permitir que este exprese libremente as súas opinións, ao mesmo tempo que se escoitan e respectan as alleas. Todo isto desenvolverase nun clima de aceptación e respecto mutuo, evitando calquera tipo de estereotipo ou convencionalismo, tendo en conta sempre que a afectividade será o fío condutor de toda situación de ensinanza - aprendizaxe, feito que permitirá que os discentes se sintan seguros e constrúan o seu coñecemento a partir da formación dunha autoimaxe positiva. En canto a distribución do espazo preverase que os nenos e nenas dispoñan de lugares propios e de uso común para compartir, para estar sós e para xogar e relacionarse cos demais; espazos para actividades que requiran unha certa concentración e espazos amplos que faciliten o movemento. Deste xeito o mestre será o encargado de xerar un ambiente de aprendizaxe grato, afectivamente significativo e esteticamente agradable que lle permita ao alumnado sentirse cómodo, seguro e acollido. Os tempos organizaranse baixo o presuposto de flexibilidade, de xeito que permitan ao profesorado adecualo ás características das tarefas. No desenvolvemento da xornada escolar combinaranse tempos de rutinas con tempos de actividades específicas segundo as características e necesidades dos nenos e nenas. 08/11/2022 16:10:52 Páxina 16 de 29 Finalmente, e con referencia aos agrupamentos, podemos mencionar tres tipos básicos. O gran grupo é apropiado cando se trata de planificar conxuntamente as actividades, exposicións, lectura, distribución de tarefas, explicacións, asemblea, etc. O grupo pequeno ou parellas é o ideal para favorecer a interacción cooperativa, posto que permite asignar a cada nena ou neno tarefas concretas e estruturadas de tal maneira que o mestre poida prestar as axudas axeitadas segundo o grao de realización da tarefa. Estes grupos deben ser variables, homoxéneos e heteroxéneos. A actividade individual é un bo recurso para a interacción máis

específica coa persoa docente, a o tempo que promove estratexias de planificación da acción, a responsabilidade, a autonomía e a autoxestión. O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: : Ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, bibot, reproductor musical
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...)
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc...)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc...)

Os materiais e recursos son elementos importantes no proceso de ensino-aprendizaxe ao empregalos como medio para a consecución dos obxectivos formulados. Contamos con: - Recursos materiais, é dicir, aqueles obxectos ou instrumentos que ofrezan oportunidades de aprendizaxe a partir da súa manipulación, observación ou lectura e favorezan o desenvolvemento integral do alumnado. Estes serán seguros, resistentes, duradeiros, atractivos, polivalentes, facilmente manexables... As nenas e os nenos poderán acceder de maneira libre a ditos recursos, polo que serán visibles e estarán situados ao seu alcance e agrupados por temáticas, existindo a cantidade suficiente para cubrir as súas necesidades. Na aula contaremos con material funxible (papel, lapis, ceras, pinturas, pegamento...); con material non funxible (libros, quebracabezas, construcións, ordenador, mesa de luz, bibot..); así como con material de refugallo, como o que utilizaremos no Recuncho da Reciclarte. - Recursos ambientais serán aqueles que nos ofrece a nosa contorna próxima e que serán utilizados no proceso de ensinanza - aprendizaxe, como por exemplo, a través das visitas que realizaremos entorno os proxectos traballados o longo do curso. - Recursos humanos fan referencia a todas aquelas persoas que interveñen no proceso de ensinanza - aprendizaxe. Todos estes materiais presentaranse ordenados, agrupados e de doado acceso. Desta forma favorecerase o seu uso autónomo, á vez que fai ao neno/a máis independente. O recoñecemento e ordenación dos materiais será unha tarefa cotiá e conxunta: unha actividade que favorecerá a creación de hábitos de orde, promoverá a clasificación e facilitará o control e o coñecemento do estado do material. A agrupación dos materiais en espazos ou zonas de actividade ben definidas (recunchos), favorecerá que os nenos fagan as súas eleccións e se interesen polo seu traballo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será global, continua e formativa, utilizando a observación directa e sistemática como as principais técnicas e fontes de información no proceso avaliador, así como a análise das producións dos nenos e nenas e as entrevistas coas familias ou titores legais. A avaliación será global en canto deberá referirse ao conxunto das capacidades expresadas nos obxectivos da etapa, adecuados ao contexto sociocultural do centro e ás características propias do alumnado. Terá un carácter continuo, pois considerárase un elemento inseparable do proceso educativo, mediante o cal os nenos e nenas recollen de forma continua información sobre o proceso de ensino e aprendizaxe. Finalmente a avaliación terá un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa. Farase unha avaliación inicial do alumnado tendo en conta a información aportada pola familia, as observacións directas do profesorado e, no seu caso, outros informes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores elaboradas na programación(sen dificultade, en proceso, con dificultade), de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra ou mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención a diversidade establécese coma un principio fundamental que debe rexer todo o ensino básico, co obxectivo de proporcionar a todo o alumnado unha educación adecuada ás súas características e necesidades. As propostas educativas para atender a diversidade basearanse en principios inclusivos, integradores e non discriminatorios. Adecuaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar o aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades(fisiolóxicas), afectivas, de movemento e curriculares.
- Adeuar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no P.E. do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de este alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicaciones cortas. - Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH - Evitar tarefas repetitivas e sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades necesiten facer ese tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional

nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.

- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.

- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.

- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servizos sanitarios, sociais, etc).

Pasamos a numerar os casos con NEAE neste nivel:

- 6º Ed. Infantil A: un neno con retraso madurativo, unha nena con dificultades de atención e 2 con dificultades na linguaxe.

- 6º Ed. Infantil B: un neno TEA e 3 con dificultades na linguaxe.

- 6º Ed. Infantil C: 1 alumno con dificultades na linguaxe e 1 pendente de valoración.

- Ademais destes casos concretos nas aulas atópase diferentes niveis de aprendizaxe e alumnado con diferentes ritmos madurativos que debemos ter en conta para programar propostas máis flexibles.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Hábitos de control corporal	X	X	X	X
ET.2 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X	X
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X			X
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X	X	X	X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso.	X	X	X
Saída de campo	En cada proxecto realizaremos unha saída para afondar no traballo na aula.	X	X	X
Visita de persoa experta	En cada proxecto invitaremos a unha persoa familiar do alumnado para que actúe como experto na materia que estamos a traballar.	X	X	X
Contacontos.	En cada proxecto invitaremos a unha persoa familiar do alumnado e ou alumnos de Primaria para que veña a contar un conto relacionado coa materia que estamos a traballar.	X	X	X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Obradoiros solidarios	As familias xunto có alumnado poderán levar a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doación de libros, recollida de roupa ou tapóns, etc	X	X	X
Proxectos medioambientais	Poderase participar en proxectos baseados na recuperación e defensa da natureza.	X	X	X
Saída de fin de curso	Actividade lúdica para descubrir a contorna e para conmemorar o final de curso.			X
Actividades para facilitar a transición a E.P.	Visita ás aulas de primaria de , xogos e/ou actividades cos alumnos/as de primeiro, padriños e madriñas do alumnado maior o primeiro día de clase, acto de graduación e despedida de infantil...			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deseño de actividades adecuadas ao alumnado
Elementos curriculares presentes nas actividades.
Metodoloxía empregada
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados.
Promóvese o desenvolvemento das diferentes capacidades e habilidades
Temporalización de actividades adecuadas
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza-aprendizaxe
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño das actividades e propostas
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilízanse diversidade de materiais para acceder á información para expresarse e para fomentar a motivación
Empréganse diversos recursos didácticos
Medidas de atención á diversidade
Contéplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Individualización do proceso segundo as características do alumnado

Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co resto do equipo docente
Promóvese a participación das familias

Descrición:

Teranse en conta todos os indicadores de logro para recoller información sobre o proceso de ensinanza-aprendizaxe e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36012407	CEIP A Lomba	Vilagarcía de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimiento e exploración da contorna	6º Inf.	7	245

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	13
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	14
6. Medidas de atención á diversidade	14
7.1. Concreción dos elementos transversais	15
7.2. Actividades complementarias	15
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	16
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	17
9. Outros apartados	17

1. Introducción

Esta área de coñecemento e experiencia pretende favorecer no alumnado a observación, o descubrimento, a investigación, a experimentación e a representación dos diferentes compoñentes do medio infantil para facilitar a súa inserción neles de xeito reflexivo e participativo. Coa mediación educativa apropiada o alumno aproxímase ao coñecemento do mundo que o rodea, estrutura o seu pensamento, interioriza as secuencias temporais, controla e canaliza accións futuras e vai adquirindo maior autonomía respecto das persoas adultas. Isto implicará ir da manipulación á representación: recoñecer sensacións, analizar as propiedades de obxectos e materiais, determinar semellanzas e diferenzas, ordear, cuantificar, establecer relacións, determinar causas dos cambios, comparar, ordear, cuantificar... Irá aprendendo destrezas propias do método científico e do pensamento computacional e de deseño. Ademais esta área, a través das vivencias relacionadas co medio natural e a reflexión sobre elas, levaranos á un maior coñecemento da diversidade e riqueza natural e ao desenvolvemento dunha vinculación afectiva co mesmo que será a base para potenciar actitudes de respecto e coidada cara a natureza. Por outro lado o coñecemento das persoas, as experiencias interpersoais posibles no medio escolar, facilitarán a creación dun vínculo de pertenza ao medio social, actitudes de confianza, empatía, apego...

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1		1	
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1			1				1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1	1		1		1		1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	PROXECTO TRANSVERSAL: "Participo no mundo"	Esta unidade traballarase de xeito transversal durante todo o curso e complementará os outros proxectos. Incluiránse todas as actividades relacionadas coas linguaxes coma medio de comunicación (assembleas, lectura de contos, buscas de información, uso de medios dixitais) e de expresión, así como todas as propostas que teñan como finalidade adquisición de habilidades sociais (pautas de convivencia, autoregulación emocional...). Tamén se incluírán actividades relacionadas co autocoñecemento, co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións... Incluiranse tamén as sesións adicadas a lingua estranxeira ; actividades dinámicas e lúdicas que teñen como finalidades achegar a lingua inglesa	75	X	X	X
2	PROXECTO: "Son ría"	Neste proxecto levaremos a cabo propostas centradas na adquisición de novo vocabulario relacionado coa ría: xeografía, flora e fauna , profesións, aparellos de traballo ... Descrición de cetáceos, peixes e outros animais mariños segundo as súas características singulares, así como a descrición do seu hábitat, a súa relación cos seres humanos, descrición de paisaxe, etc. Fomentaremos principalmente aquelas actividades relacionadas coa capacidade de expresar emocións e sentimentos, de contar as súas vivencias e experiencias. Levaranse propostas relacionadas coa natureza, hábitos saudables, sostenibilidade do planeta.	60	X		
3	PROXECTO: "Son historiador"	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións... Levaranse a cabo propostas centradas en pequenas investigacións, recopilación e comunicación da información obtida, elaboración de sinxelos materiais de difusión empregando diferentes linguaxes coa finalidade de adquirir coñecemento sobre o tema e ser capaz de exprésalo empregando as diferentes linguaxes, cobrarán especial importancia a expresión corporal e musical. Propostas centradas de adquisición de novo vocabulario, xogos de palabras ,coñecemento de lendas e manifestacións culturais.	60		X	
4	PROXECTO: "Cortegada"	Aínda que en todos os proxectos se recollen actividades relacionadas coas diferentes linguaxes (oral, escrita, corporal, musical, plástica e audiovisual) neste, concretamente, cobrarán especial importancia	50			X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	PROXECTO: "Cortegada"	a expresión corporal e musical. Os pobos mariñeiros son cantareiros, así que iniciaremos ao alumnado no coñecemento de cantigas populares e lendas relacionadas con Cortegada. Nesta categoría tamén traballaremos propostas relacionados co mundo vexetal centrada basicamente na flora característica da Illa	50			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	PROXECTO TRANSVERSAL: "Participo no mundo"	75

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega os cuantificadores básicos correctos en diferentes contextos.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións dos números e as súas grafías, recoñecendo as cantidades e iniciándose no uso das diferentes operacións.	
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Recoñecer situacións susceptibles de medir e cuantificar.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Comprende e ordena temporalmente situacións que lle son próximas.	
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Colabora cos seus iguais na secuenciación de accións para deseñar solucións e aplicarlas a diferentes situacións problemáticas e/ou retos	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	E quen de empregar estratexias para tolerar a frustración en situacións problemáticas.	
CA2.5 - Utilizar diferentes estratexias para a toma de decisións con progresiva autonomía afrontando o proceso de creación de solucións orixinais en resposta aos retos que se lle presenten.	Emprega estratexias persoais para resolver problemas colaborando cos demais.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas, valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Participa mostrando iniciativa en actividades STEAM.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.6 - Valorar a necesidade de coidar e de respectar os seres vivos.	Respecta e valora os seres vivos do seu entorno e contribúe ao seu coidado.	
CA4.1 - Identificar o núcleo familiar e a escola como os primeiros grupos sociais de pertenza valorando positivamente as relacións afectivas que se establecen e a súa importancia no desenvolvemento persoal.	Expresa afectos e emocións positivas relacionados coa familia e cos seus iguais.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Coñece e describe modelos de familia e parentescos de xeito respectuoso	
CA4.5 - Coñecer e participar en festas, costumes e tradicións, propias e alleas, presentes na contorna gozando e valorándoas como sinais de identidade.	Recoñece as principais festas, costumes e tradicións, propias e alleas, e participa nalgunha delas mostrando interese.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos). - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. respecto dos seus dereitos. - respecto e protección do medio natural. respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco. - A escola. - Festas e tradicións do ciclo anual e da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
2	PROXECTO: "Son ría"	60

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Establecer distintas relacións entre os obxectos a partir das súas calidades ou atributos mostrando curiosidade e interese.	Establece relacións entre obxectos en función de varios atributos	TI
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega os cuantificadores básicos correctos en diferentes contextos.	
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafas nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións dos números e as súas grafas, recoñecendo as cantidades e iniciándose no uso das diferentes operacións.	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Identifica e diferencia formas xeométricas básicas na contorna.	
CA1.5 - Situarse adecuadamente nos espazos habituais, tanto en repouso coma en movemento, aplicando os seus coñecementos acerca das nocións espaciais básicas e xogando co propio corpo e con obxectos.	Desplázase polo espazo empregando nocións espaciais básicas, adaptando o movemento aos obxectos presentes e ás accións dos demais	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	É quen de identificar situacións cotiás onde empregar o corpo e/ou outros materiais para efectuar medidas.	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Propón hipóteses e leva a cabo accións para comprobalas.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas, valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Coñece situacións de risco provocadas pola actuación das persoas no medio natural e as rexeita, así como as que favorecen no mesmo un desenvolvemento sostible	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Recoñece e describe os efectos producidos por fenómenos naturais tanto en contextos sociais coma naturais.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a importancia de facer un uso responsable.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Recoñece os elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna e valora a súa importancia	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Identifica e valora as diferentes profesións, organizacións e servizos da súa comunidade.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Obxectos e materiais. Interese, curiosidade e actitude de respecto durante a súa exploración. - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidadade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Relacións causa-efecto na manipulación de obxectos. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - O barrio e o concello: servizos, características e funcións. - Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero.

UD	Título da UD	Duración
3	PROXECTO: "Son historiador"	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega os cuantificadores básicos correctos en diferentes contextos.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións comprensivas dos números e as súas grafías, recoñecendo as cantidades e iniciándose no uso das diferentes operacións	
CA1.4 - Recoñecer na súa contorna cotiá elementos xeométricos básicos.	Identifica e diferencia formas xeométricas básicas na contorna.	
CA1.6 - Describir e representar graficamente a súa situación con relación aos obxectos e ás demais persoas usando vocabulario topolóxico básico.	Representa graficamente a súa situación no espazo, así como os obxectos e persoas situados nel ,empregando o vocabulario topolóxico básico	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	É quen de identificar situacións cotiás onde empregar o corpo e/ou outros materiais para efectuar medidas	
CA2.2 - Xestionar situacións, dificultades, retos ou problemas planificando secuencias de actividades, mostrando interese e iniciativa e colaborando cos seus iguais.	Colabora cos seus iguais na secuenciación de accións para deseñar solucións e aplicarlas a diferentes situación problemáticas e/ou retos.	
CA2.4 - Expor hipóteses acerca do comportamento de certos elementos ou materiais verificándoos a través da manipulación e da actuación sobre eles.	Propón hipótesis e leva a cabo accións para comprobalas.	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Ordena accións mostrando interese e iniciativa na resolución de tarefas analóxicas e dixitais	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas,valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Recoñece e describe os efectos producidos por fenómenos naturais tanto en contactos sociais coma naturais	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Recoñece os elementos mais identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna e valora a súa importancia.	
CA4.1 - Identificar o núcleo familiar e a escola como os primeiros grupos sociais de pertenza valorando positivamente as relacións afectivas que se establecen e a súa importancia no desenvolvemento persoal.	Expresa afectos e emocións positivas relacionados coa familia e cos seus iguais.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa iniciativa para relacionarse coas persoas da súa contorna de xeito respectuoso.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece elementos e personaxes do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación.
- Diferenciación de formas planas e tridimensionais: corpos xeométricos.
- Emprego de cuantificadores básicos contextualizados.
- Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafa. Situacións nas que se fai necesario medir.
- Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento.
- Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento.
- Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna.
- Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións.
- Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento.
- Influencia das accións das persoas no medio físico, no patrimonio natural e cultural e no cambio climático.
- Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.
- A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros.
- Relacións de parentesco.
- Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima.
- Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

UD	Título da UD	Duración
4	PROXECTO: "Cortegada"	50

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Empregar os cuantificadores básicos máis significativos no contexto do xogo e na interacción coas demais persoas.	Emprega os cuantificadores básicos correctos en diferentes contextos.	TI
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións dos números e as súas grafías, recoñecendo as cantidades e iniciándose no uso das diferentes operacións	
CA2.6 - Programar secuencias de accións ou instrucións para a resolución de tarefas analóxicas e dixitais que favorezan o desenvolvemento de habilidades básicas de pensamento computacional.	Ordena accións mostrando interese e iniciativa na resolución de tarefas analóxicas e dixitais.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas, valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Coñece situacións de risco provocadas pola actuación das persoas no medio natural e as rexeita, así como as que favorecen no mesmo un desenvolvemento sostible.	
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a importancia de facer un uso responsable.	
CA3.4 - Descubrir e recoñecer os elementos máis identificativos do patrimonio natural, tanto da contorna coma da comunidade.	Recoñece os elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna e valora a súa importancia.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Recoñece as características propias dos seres vivos e dos inertes, e establece comparacións entre eles	
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Identifica e valora as diferentes profesións, organizacións e servizos da súa comunidade.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación das calidades ou atributos dos obxectos. Relacións de orde, correspondencia, clasificación e comparación. - Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Identificación das nocións topográficas básicas no plano. - Pautas para a indagación na contorna: interese, respecto, curiosidade, asombro, cuestionamento e desexos de coñecemento. - Estratexias de construción de novos coñecementos: relacións e conexións entre o coñecido e o novo, entre experiencias previas e novas; estrutura e soporte e interaccións de calidade coas persoas adultas, cos iguais e coa contorna. - Estratexias de planificación, organización ou autorregulación de tarefas. Iniciativa na procura de acordos ou consensos na toma de decisións. - Estratexias para propoñer solucións: creatividade, diálogo, imaxinación e descubrimento. - Habilidades do pensamento computacional. - Experimentación de accións cos elementos naturais: auga, terra, aire. Características e comportamento (peso, capacidade, volume, mesturas ou transvasamentos). - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Os seres vivos e as súas características.

Contidos

- A relación dos seres humanos cos animais. Empatía, coidado e protección dos animais. Respecto dos seus dereitos.
- Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico.
- Actitudes de respecto cara ás manifestacións culturais da súa contorna próxima.
- Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Aproveitando a curiosidade que ten o alumnado por explorar e descubrir o mundo que o rodea, o emprego de metodoloxías activas serán básicas na nosa intervención.

Esta programación baséase nos principios metodolóxicos de globalización, de actividade lúdica, de pedagogía do éxito e de colaboración coas familias co obxectivo de promover o desenvolvemento de todas as capacidades, así como a potenciación da autoestima e a integración social das nosas nenas e nenos.

A observación e a experimentación nesta etapa educativa xoga un papel moi importante. O neno aprenderá mediante a observación, mediante a experimentación e a manipulación dos obxectos, materiais ou situacións, pero sempre nun ambiente lúdico. Pretendemos así que o alumnado aprenda facendo e que os mestres sexamos menos protagonistas.

En ditas propostas o alumnado contará cun papel determinante: facendo propostas, tomando decisións, asumindo responsabilidades, organizando e anticipando as súas accións, os materiais e os recursos a utilizar, reflexionando sobre os seus progresos... En definitiva, construíndo a súa propia aprendizaxe. Para iso, o noso rol coma docentes de Educación Infantil será, potenciar nelas e neles habilidades de pensamento (observar, hipotetizar, indagar, comprobar...), ao mesmo tempo que lles ofreceremos as ferramentas necesarias que lles permitan progresar nos seus coñecementos, para desta maneira garantir a construción de novas aprendizaxes. En consonancia coas ideas expostas ata o momento, crearemos un ambiente educativo onde prime a valoración positiva nas interaccións, estimulando a creatividade do alumnado ao permitir que este exprese libremente as súas opinións, ao mesmo tempo que se escoitan e respectan as alleas. Todo isto desenvolverase nun clima de aceptación e respecto mutuo, evitando calquera tipo de estereotipo ou convencionalismo, tendo en conta sempre que a afectividade será o fío condutor de toda situación de ensinanza - aprendizaxe, feito que permitirá que os discentes se sintan seguros e constrúan o seu coñecemento a partir da formación dunha autoimaxe positiva.

En canto a distribución do espazo preverase que os nenos e nenas dispoñan de lugares propios e de uso común para compartir, para estar sós e para xogar e relacionarse cos demais; espazos para actividades que requiran unha certa concentración e espazos amplos que faciliten o movemento. Deste xeito o mestre será o encargado de xerar un ambiente de aprendizaxe grato, afectivamente significativo e esteticamente agradable que lle permita ao alumnado sentirse cómodo, seguro e acollido.

Os tempos organizaranse baixo o presuposto de flexibilidade, de xeito que permitan ao profesorado adecualo ás características das tarefas. No desenvolvemento da xornada escolar combinaranse tempos de rutinas con tempos de actividades específicas segundo as características e necesidades dos nenos e nenas.

Finalmente, e con referencia aos agrupamentos, podemos mencionar tres tipos básicos. O gran grupo é apropiado cando se trata de planificar conxuntamente as actividades, exposicións, lectura, distribución de tarefas, explicacións, asemblea, etc. O grupo pequeno ou parellas é o ideal para favorecer a interacción cooperativa, posto que permite asignar a cada nena ou neno tarefas concretas e estruturadas de tal maneira que o mestre poida prestar as axudas axeitadas segundo o grao de realización da tarefa. Estes grupos deben ser variables, homoxéneos e heteroxéneos. A actividade individual é un bo recurso para a interacción máis específica coa persoa docente, a o tempo que promove estratexias de planificación da acción, a responsabilidade, a autonomía e a autoxestión.

O traballo con ferramentas tecnolóxicas estará sempre orientado cara o emprego destas como xeradoras de contidos e non transmisoras pasivas de información. O alumno se iniciará no seu emprego de forma transversal pero sempre dende unha maneira responsable, respetando os tempos de uso, minimizando a exposición ás pantallas e empregando recursos acordes a súa idade e estado madurativo.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, bibot, reproductor musica
Material funxible: convencionais e non convencionais
Material sensorial: mesa de luz, bandexas para a escritura sensorial (area, fariña...
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E...
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, títeres...
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc...)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer no contexto que nos rodea. (parques, biblioteca Concello, etc...)

Os materiais e recursos son elementos importantes no proceso de ensino-aprendizaxe ao empregalos como medio para a consecución dos obxectivos formulados. Contamos con:

- Recursos materiais, é dicir, aqueles obxectos ou instrumentos que ofrezan oportunidades de aprendizaxe a partir da súa manipulación, observación ou lectura e favorezan o desenvolvemento integral do alumnado. Estes serán seguros, resistentes, duradeiros, atractivos, polivalentes, facilmente manexables... As nenas e os nenos poderán acceder de maneira libre a ditos recursos, polo que serán visibles e estarán situados ao seu alcance e agrupados por temáticas, existindo a cantidade suficiente para cubrir as súas necesidades. Na aula contaremos con material funxible (papel, lapis, ceras, pinturas, pegamento...); con material non funxible (libros, quebracabezas, construcións, ordenador, mesa de luz, bibot..); así como con material de refugallo, como o que utilizaremos no Recuncho da Reciclarte.

- Recursos ambientais serán aqueles que nos ofrece a nosa contorna próxima e que serán utilizados no proceso de ensinanza - aprendizaxe, como por exemplo, a través das visitas que realizaremos entorno os proxectos traballados o longo do curso.

- Recursos humanos fan referencia a todas aquelas persoas que interveñen no proceso de ensinanza - aprendizaxe. Todos estes materiais presentaranse ordenados, agrupados e de doado acceso. Desta forma favorecerase o seu uso autónomo, á vez que fai ao neno/a máis independente. O recoñecemento e ordenación dos materiais será unha tarefa cotiá e conxunta: unha actividade que favorecerá a creación de hábitos de orde, promoverá a clasificación e facilitarán control e o coñecemento do estado do material. A agrupación dos materiais en espazos ou zonas de actividade ben definidas (recunchos), favorecerá que os nenos fagan as súas eleccións e se interesen polo seu traballo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Será global, continua e formativa, utilizando a observación directa e sistemática como as principais técnicas e fontes de información no proceso avaliador, así como a análise das producións dos nenos e nenas e as entrevistas coas familias ou titores legais.

A avaliación será global en canto deberá referirse ao conxunto das capacidades expresadas nos obxectivos da etapa, adecuados ao contexto sociocultural do centro e ás características propias do alumnado. Terá un carácter continuo,

pois considerarase un elemento inseparable do proceso educativo, mediante o cal os nenos e nenas recollen de forma continua información sobre o proceso de ensino e aprendizaxe. Finalmente a avaliación terá un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa.

Farase unha avaliación inicial do alumnado tendo en conta a información aportada pola familia, as observacións directas do profesorado e, no seu caso, outros informes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores elaboradas na programación(sen dificultade, en proceso, con dificultade), de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de consecución observado pola mestra ou mestre.

Criterios de recuperación:

Este aspecto non procede nesta etapa

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade do alumnado na nosa Comunidade Autónoma queda recollida no Decreto 229/2011, de 7 de decembro.

A atención a diversidade establécese coma un principio fundamental que debe rexer todo o ensino básico, co obxectivo de proporcionar a todo o alumnado unha educación adecuada ás súas características e necesidades.

As propostas educativas para atender a diversidade basearanse en principios inclusivos, integradores e non discriminatorios. Adecuaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar o aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidade(fisiolóxicas), afectivas, de movemento e curriculares.
- Adecurar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as liñas marcadas no P.E. do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de éste alumnado.
- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicaciones cortas.
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas. - Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Diseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
- Evitar tarefas repetitivas e sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades necesiten facer ese tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios

sanitarios, sociais, etc). Pasamos a numerar os casos con NEAE neste nivel:

6º Ed. Infantil A: un neno con retraso madurativo, unha nena con dificultades de atención e 2 con dificultades na linguaxe.

6º Ed. Infantil B: un neno TEA e 3 con dificultades na linguaxe.

6º Ed. Infantil C: 1 alumnos con dificultades na linguaxe e 1 pendente de valoración.

Ademáis destes casos concretos nas aulas atópase diferentes niveis de aprendizaxe e alumnado con diferentes ritmos madurativos que debemos ter en conta para programar propostas máis flexibles.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Hábitos de control corporal	X	X	X	X
ET.2 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X	
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X		X	
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos		X		X
ET.5 - Educación para o consumo responsable		X		X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X	X

Observacións:

Ao tratarse de elementos transversais traballaranse en todas as unidades pero especialmente nas que aparecen sinaladas

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa participará en distintas celebracións ao longo do curso: Samaín, Magosto, Nadal, día da Paz, día de Rosalía, Entroido, día do Libro, letras galegas...	X	X	X
Saída de campo	Realizarase unha saída na contorna contextualizada dentro da unidade	X	X	X
Obradoiro de cociña saudable	Elaboración de receitas saudables guiadas polo cociñeiro do cole	X	X	X
Visita na aula de persoa experta	Valorarase a persoa a convidar en función da temática a tratar.	X	X	X
Saídas de fin de curso	Visita a Illa de Cortegada			X

Observacións:

Valoraranse todas as ofertas (contacontos, teatro, concertos...) que vaian chegando ao cole e que resulten atractivas e contextualizadas para os nosos alumnos

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Deseño das actividades adecuadas ao alumnado.
Elementos curriculares presentes nas actividades.
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Metodoloxía empregada
Instrumentos de avaliación eficaces e adecuados
Temporalización de actividades adecuadas
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza-aprendizaxe
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño das actividades e propostas
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Utilízanse diversidade de materiais para acceder á información para expresarse e para fomentar a motivación
Empréganse diversos recursos didácticos
Medidas de atención á diversidade
Promóvese o desenvolvemento das diferentes capacidades e habilidades
Individualización do proceso segundo as características de cada alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Existe coordinación co resto do equipo docente
Promóvese a participación das familias

Descrición:

A avaliación terá un carácter formativo, regulador e orientador do proceso educativo, ao proporcionar unha información constante que permitirá mellorar tanto os procesos como os resultados da intervención educativa.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación valorarase tendo en conta os indicadores citados anteriormente

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36012407	CEIP A Lomba	Vilagarcía de Arousa	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Relixión Católica	6º Inf.	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	15

1. Introducción

O acordo entre o Estado español e a Santa Sé sobre ensino e asuntos culturais contempla o dereito a recibir ensinanza de relixión católica. Conforme a isto, a disposición adicional segunda da Lei Orgánica 2/2006 de 3 de maio de Educación establece que se incluíra a relixión católica como área ou materia nos niveis educativos que corresponda.

E no Real Decreto 95/2022 de 1 de febreiro dispónse que esta materia incluírase no segundo ciclo desta etapa educativa e que será competencia da xerararquía eclesiástica da Igrexa católica a determinación do correspondente currículo.

Neste marco as ensinanzas de relixión católica son de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias.

O CEIP A Lomba está situado no centro de Vilagarcía de Arousa. O número de alumnos e alumnas que elixen a opción de relixión católica oscila entre o 40 e o 50 por cento.

A proposta educativa desta asignatura favorece o proceso educativo do alumnado, a sensibilidade espiritual e o despertar da experiencia relixiosa. Axuda a comprender e mellorar a nosa tradición cultural, as súas expresións e significado en contextos plurais e diversos.

Tamén complementa a necesaria educación en valores humanos e cristiáns.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir, experimentar e expresar a identidade persoal a través do coñecemento do seu corpo e o desenvolvemento das súas capacidades afectivas e calidades, mediante o achegamento a figuras bíblicas e persoas significativas, para adquirir autonomía nas súas actividades cotiás e hábitos básicos de relación.	1			1	1			
OBX2 - Recoñecer, experimentar e apreciar as relacións persoais e coa contorna, desenvolvendo habilidades sociais e actitudes de respecto, a través de escóitaa e comprensión de narracións bíblicas, para promover valores da vida en comunidade e contribuír así á fraternidade humana.					1	1		
OBX3 - Observar, aceptar e gozar a diversidade persoal e social descubrindo nas súas contornas próximas situacións nas que poida cooperar no coidado da casa común, desde o recoñecemento dos valores da mensaxe e os feitos de Xesús de Nazaret, para xerar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia.						1	1	
OBX4 - Explorar e admirar diferentes contornas naturais, sociais, culturais e artísticas gozando das súas manifestacións máis significativas e descubrindo os seus valores cristiáns, para desenvolver creatividade, sensibilidade estética e sentido de pertenza.							1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Descubrir, manifestar e xerar gusto por cultivar a súa interioridade, explorando pensamentos, emocións, sentimentos e vivencias, admirando diferentes expresións da tradición xudeocristiana e outras tradicións relixiosas, para crecer coa liberdade e seguridade necesarias que posibiliten o desenvolvemento da dimensión espiritual e as bases do propio sistema de valores e crenzas.	1					1		
OBX6 - Coñecer e apreciar a figura de Xesús de Nazaret e da comunidade eclesial, a través de relatos bíblicos e manifestacións relixiosas da contorna, para recoñecer o específico da tradición cristiá nun contexto social de pluralidade relixiosa.	1							1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que bonito é o mundo		6	X		
2	Xesús nace nos nosos corazóns		8	X		
3	Xesús quere-me e cóidame		5		X	
4	Chega a Semana Santa		6		X	
5	A Virxe María e as tradicións		5			X
6	A comunidade dos cristiáns		5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que bonito é o mundo	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Adquirir autonomía no coidado do seu corpo e na realización das súas actividades cotiás, atendendo ás indicacións establecidas en común para a aula.	É autónomo para facer algunha atcividades cotiás básicas.	TI
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produtos artísiticos.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O coidado e o respecto do corpo e da natureza na visión cristiá. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Admiración e coidado da natureza como creación de Deus e casa común. - A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.

UD	Título da UD	Duración
2	Xesús nace nos nosos corazóns	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Coñece algunhas actitudes cristiáns de relación na familia e na escola	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
3	Xesús quéreme e cóidame	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Recoñece situacións nas que usar as palabras grazas e por favor	TI
CA1.6 - Xeneralizar actitudes de respecto e mediación para xerar vínculos significativos de amizade e afecto, escoitando con atención relatos bíblicos nos que se considere a importancia da	Amosa interese pola materia e respecta os momentos de xogo, e de narracións	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Recoñece actitudes pacíficas baseadas nalgún relato bíblico.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa leducia pola celebración do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. - A igualdade e dignidade de todos os seres humanos á luz do Evanxeo. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión. - Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Actitudes de amabilidade, acollida e gratitude como expresión de respecto aos demais. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Presentación de diversos relatos bíblicos que reflectan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados. - Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.

UD	Título da UD	Duración
4	Chega a Semana Santa	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Amosa afecto polos seus compañeiros e a súa familia e pide axuda cando a precisa	TI
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacemento de Xesús	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta ás diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A oración de Xesús. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
5	A Virxe María e as tradicións	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	É quen de contar algunha experiencia propia relacionada coa Igrexa (bautizo, eucaristía, Nadal...)	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubrindo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Calidades e talentos persoais propostos en figuras bíblicas e outras biografías significativas. - Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa. - Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Identidade cristiá e contorna social.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - A figura da Virxe María.

UD	Título da UD	Duración
6	A comunidade dos cristiáns	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	É de quen de escoitar e agradecer nas súas relacións sociais.	TI
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas (pintura, escultura e arquitectura...)	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Coñece algunha canción ou oración das aprendidas	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoas con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Recoñece imaxes de algúns elementos relixiosos propios do cristianismo	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa ledicia pola celebración do nacemento de Xesús	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta as diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais.

Contidos

- Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comunión.
- Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá.
- Valoración dun clima de convivencia harmónico, inclusivo e pacífico construído entre todos: o diálogo e a empatía.
- A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus.
- A vida cristiá en comunidade.
- Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.
- Identidade cristiá e contorna social.
- As oracións e prácticas cristiás máis comúns na contorna social.
- A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- A riqueza da interculturalidade como oportunidade de desenvolvemento persoal e social.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía para a materia de relixión católica fundaméntase na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, en experiencias de aprendizaxe significativo e emocionalmente positivas, no coidado do desenvolvemento afectivo e cognitivo dos alumnos e alumnas, no aprendizaxe individualizado e cooperativo, na relación dos aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, ao emprendemento e á aplicación dos saberes.

Para a atención personalizada, na aula utilizamos dinámicas de educación emocional e comunicación empática. O método de traballo pode ser individual ou cooperativo, en grupo pequeno ou con todo o grupo-clase: realizaranse tarefas que promovan a colaboración, non a competitividade, e aplicaranse técnicas de traballo formal e non formal.

Aplicaremos os principios do DUA (Deseño Universal de Aprendizaxe) proporcionando varios xeitos de implicación, múltiples formas de representación da información e múltiples formas de acción e expresión do aprendizaxe. Trátase de que todo o alumnado teña oportunidade de aprender.

A nivel máis concreto usaremos situacións de aprendizaxe que recrean na aula situacións significativas e cotiás do entorno persoal, familiar, social e cultural dos nenos e nenas e que se refiren ás súas necesidades e intereses.

A complexidade dos retos e problemas que presentan estas situacións serán axeitados ao desenvolvemento do alumnado. As actividades que se programen terán que provocar o diálogo, o pensamento creativo e autónomo, o bó trato, a convivencia e o respecto á diferenza.

Outra metodoloxía fundamental nesta etapa é o xogo. Utilizaranse xogos que traballen e desenvolvan a atención, memoria, imaxinación, creatividade, comunicación e a expresión en diferentes linguaxes.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Biblia infantil
Materiais funxibles para producións artísticas (ceras de cores, lápices, témperas, papeis de cores, rotuladores...)
Monicreques
Paracaídas
Mandalas
Materiais audiovisuais
Murais
Imaxes de cadros, esculturas ou edificios relacionados co cristianismo.

Os materiais para producións artísticas, os xogos e outros elementos lúdicos usaranse para provocar a resposta creativa do alumnado perante as situacións de aprendizaxe propostas, para facilitar a autoexploración interior, o recoñecemento de distintas emocións e como canalizalas e a relación entre as actividades cooperativas e o grao de satisfacción persoal.

Os materiais audiovisuais que se utilizan son curtametraxes, contos ou fábulas, vídeos ou audicións de rutinas de interiorización guiadas.

Os monicreques representan a personaxes bíblicos para contar as narracións das que son protagonistas, ou personaxes dos contos que se usan cunha finalidade pedagóxica.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Facer unha avaliación inicial permítenos apreciar os coñecementos previos do alumnado para realizar as adaptacións oportunas e necesarias e poder partir dos seus coñecementos previos á hora de levar a cabo o desenvolvemento das diferentes secuencias didácticas e actividades

Neste nivel usaremos unha rutina de pensamento visual coa finalidade de explorar o grao de coñecemento sobre os personaxes bíblicos e diferentes elemento relixiosos.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

A avaliación en Educación Infantil será global, continua e formativa e levarase a cabo de xeito sistemático. Os criterios na Educación infantil pretenden ser para o profesor algúns indicadores na avaliación continua e observación do alumnado co fin de reconducir o seu propio aprendizaxe. O criterio esencial é coñecer ao neno ou nena e axudarlle no seu crecemento.

Farase a partir da análise das producións do alumnado, as escalas de valoración ou cotexo, e a observación directa e sistemática, observando as condutas e os comportamentos dos nenos e nenas, as relacións que establecen cos seus iguais e os procesos de ensino e aprendizaxe.

Como en todas as áreas de Ed. Infantil, na avaliación valórase sobre todo o progreso e o grao de consecución dos obxectivos, así como o interese do alumnado.

Criterios de recuperación:

En calquera clase de educación infantil hai alumnos e alumnas con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación.

A diversidade de actividades, materiais e estratexias utilizados posibilita que todo o alumnado poida atopar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio. O obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e acade o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención educativa á diversidade é o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.

Ten como finalidade favorecer ao desenvolvemento persoal e social de cada un dos alumnos e alumnas e o seu potencial de aprendizaxe facilitándolles a adquisición das competencias e a consecución dos obxectivos xerais previstos.

Ríxese polos principios de normalización e inclusión, equidade e igualdade de oportunidades e non discriminación, flexibilidade e accesibilidade; interculturalidade e promoción de convivencia.

- O primeiro paso será identificar o tipo de dificultades que ten un alumno ou alumna xa que poden deberse a dificultades

específicas, problemas emotivo - relacionais e/ou de conduta, altas capacidades intelectuais ou condicións persoais ou de historia escolar moi desfavorable.

- Porase especial coidado en formar grupos heteroxéneos no traballo colaborativo que favorezan a inclusión de todo o alumnado.

- Favorecer a aprendizaxe con materiais manipulativos que poidan facilitar o desenvolvemento dos alumnos e alumnas.

- Fomentar a mellora do autoconceito e a autoestima, aprendendo a reflexionar sobre si mesmos.

- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.

-Reforzar os logros, por pequenos que sexan, para motivar os/as alumnos/as nas aprendizaxes.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Educación para a paz		X	X			
ET.2 - Educación para a igualdade de xénero	X		X		X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.3 - Educación para a saúde	X		X			
ET.4 - Educación para a sustentabilidade e a ecoloxía	X					
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X					X
ET.6 - Educación para a solidariedade	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
A nosa pequena creación	Visitaremos a horta escolar alomenos tres veces durante o curso, unha cando as prantas están recién prantadas , outra cando empezan a medrar e outra cando xa son visibles os produtos cultivados.			
A foto solidaria	Faremos fotos en distintos espazos do colexio que logo se exporán como aportación aos proxectos solidarios que se fagan no colexio.			
Día da Paz	O alumnado deste nivel participará nas actividades propostas dende a biblioteca escolar ou dende oo equipo de aextraescolares para festexar o día 30 de xaneiro.			
Día das familias acolledoras	Oa das familias acolledoras (31 de maio) participaremos nun contacontos sobre esta medida de protección do menor.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Realizo a miña programación de aula de forma coherente e meditada.
Creo materiais didácticos para apoiar o aprendizaxe.
Aplico diversas metodoloxías para promover o aprendizaxe activo.
Realizo actividades baseadas no aprendizaxe cooperativo.
Adapto as actividades a diversidade da aula.
Potencio a participación dos alumnos na aula.
Vínculo o aprendizaxe ca vida real.
Emprego técnicas e instrumentos de avaliación variados que orienten o alumnado para o seu desenvolvemento.

Utilizo a avaliación para favorecer a aprendizaxe.

Fomento a autoavaliación e a coavaliación.

Reflexiono sobre o meu exercicio docente establecendo puntos febles e fortes.

Realizo formación para mellorar como profesional máis alá da que me proporciona e suxire o centro.

Descrición:

A avaliación é un elemento esencial no proceso de ensinanza-aprendizaxe e debe aplicarse tanto na aprendizaxe dos alumnos coma na revisión da práctica docente. Recoller sistemáticamente información relevante sobre a nosa práctica docente permítenos reaxustar a intervención educativa de acordo coas aprendizaxes reais do alumnado. A finalidade non é outra que mellorar o proceso de aprendizaxe de cada alumno, o funcionamento do grupo clase, a nosa propia práctica e o funcionamento do centro escolar.

Utilizaremos como ferramenta de autoavaliación docente unha lista de control de diferentes ítems Esta lista pretende ser unha guía para revisar a nosa actividade docente e poder crear a partir das nosas repostas novas liñas de mellora cara o próximo curso. Para cumprimentar esta lista de control debemos marcar a casilla na que nos atopamos en relación o ítem exposto. Para iso dispoñemos de catro niveis de frecuencia: Nivel 1: pouco. Nivel 2: ás veces. Nivel 3: frecuentemente. Nivel 4: sempre.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Revisaremos a programación trimestralmente. Como instrumento de avaliación empregaremos un cadro no que se reflicten diferentes aspectos:

- Motivación inicial do alumnado e durante todo o proceso.
- Presentación dos contenidos.
- Recursos e organización.
- Clima da aula.
- Seguimento/control de ensino/aprendizaxe.
- Diversidade.

Como propostas de mellora destacamos a optimización dos tempos nas sesións. A estrutura física do colexio (ten catro andares) dificulta os desprazamentos do alumnado de infantil, especialmente en 3 anos e reduce de xeito significativo a duración das sesións.

.-Programar as tarefas e actividades das unidades didácticas tendo máis en conta as pausas lectivas para coordinar as clases das dúas liñas deste nivel.

9. Outros apartados